

HOVEDDEL II: OVERSIKT OG ANALYSER

De ulike økonomiske oversiktene for økonomiplanen er tatt inn i hoveddel VI i rosa bok og kommenteres ikke nærmere her. I hoveddel I i rosa bok fremgår de obligatoriske skjemaene etter gjeldende forskrifter om årsbudsjett. I rosa bok hoveddel II har en i tillegg tatt inn de økonomiske oversiktene for drift og investering, jf. budsjettforskriftens vedlegg 3 og 4.

2.1 Basis netto driftsutgifter

Basis netto driftsutgifter er et uttrykk for hva det koster å opprettholde dagens virksomhet uten å foreta endringer i standard eller aktivitetsnivå. Basis driftsutgifter vil dermed være budsjettet i 2012 korrigert for tiltak som settes i gang eller som er vedtatt satt i gang i 2012, samt endringer som kommer som en følge av endringer i rammevilkårene mv. Videre er ekstraordinære forhold knyttet til 2012 trukket ut fra basis drift.

Tabell 2.1.1 Konsekvensjustert budsjett, basis netto driftsutgifter 2013-2016 (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016
10. Pol. styringsorganer mv.	10 203	8 892	10 404	8 892
11. Adm. og fellesutgifter	111 475	111 662	111 662	111 662
20. Barnehage	190 713	192 753	192 753	192 753
30. Undervisning	354 194	353 620	353 673	353 673
40. Pleie- og omsorg	438 295	437 812	436 717	435 623
50. Barnevern	39 717	39 717	39 717	39 717
51. Sosiale tjenester	60 370	60 370	60 370	60 370
52. Helsestasjoner	14 973	14 973	14 973	14 973
55. Kultur og fritid	24 225	24 225	24 225	24 225
56. Kulturskole	5 991	5 991	5 991	5 991
57. Bibliotek	6 690	6 690	6 690	6 690
60. Brann	19 149	19 319	19 319	19 319
61. Landbruk	5 241	5 241	5 241	5 241
62. Teknisk drift	29 259	29 259	29 259	29 259
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	2 269	2 269	2 269	2 269
70. Kemnerkontoret	5 673	5 673	5 673	5 673
71. Servicesenter	6 431	6 396	6 431	6 396
80. Renhold	47 855	47 870	47 870	47 870
81. Bygg og eiendom	68 252	69 598	71 173	71 697
82. Matproduksjon	15 731	15 731	15 731	15 731
87. Overføringer	24 526	25 275	24 263	24 263
88. Tilleggsbevilgninger	104 774	104 774	104 774	104 774
89. Felles motpost kalkulerte poster mv.	-19 380	-17 664	-20 952	-21 776
Sum netto driftsutgifter	1 566 626	1 570 446	1 568 226	1 565 285

Tabellen over viser hvordan kommunens netto driftsutgifter vil utvikle seg dersom det ikke iverksettes nye tiltak i løpet av perioden. Dette uttrykket for basis netto driftsutgifter (inklusive sosiale utlån) er grunnlaget når de respektive budsjetttrammer for virksomhetsområdene settes opp, jf. tabellen i del 2.2 som begynner på neste side.

2.2 Driftstiltak 2013 - 2016

I tabellen under er det listet opp nye driftstiltak som foreslås i økonomiplanperioden; dvs. de tiltak som utgjør endringer i forhold til basis drift. I oppstillingen inngår både tiltak som belaster driftsrammen og som frigjør driftsmidler.

Tabell 2.2.1 Driftstiltak 2013-2016 (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016
Basis netto driftsutgifter	1 566 626	1 570 446	1 568 226	1 565 285
DRIFTSTILTAK				
10. Politiske styringsorganer				
Reduksjon i budsjettet til brukerråd	-34	-34	-34	-34
Reduksjon av forvaltningsrevisjon	-100	-100	-100	-100
Sum	-134	-134	-134	-134
11. Adm. og fellesutgifter				
Generelt prosentvis kutt	-421	-421	-421	-421
Redusert bevilgning ungdommens kommunestyre	-50	-50	-50	-50
Prosjekt tidlig intervensjon - unge og rus	1 365	1 365	1 365	1 365
Sum	894	894	894	894
20. Barnehage				
Generelt prosentvis kutt	-288	-288	-288	-288
Opprettelse av 1 årsverk førskolelærer Lismarka barnehage	452	452	452	452
Kompensasjon foreldrebetaling	700	700	700	700
Reduksjon av 1 årsverk ved Bakkehaugen barnehage	0	0	0	0
Etablering av ny avdeling på Simenstua med 3,5 årsverk	604	1 330	1 330	1 330
Sum	1 468	2 194	2 194	2 194
30. Undervisning				
Reduksjon timetildeling	-1 234	-1 234	-1 234	-1 234
Fjerning av søskenmoderasjon i SFO	-140	-280	-280	-280
Frivillig gratis kulturskole i SFO (1 time per uke)	486	1 069	1 069	1 069
Reduksjon av 2,33 årsverk ved Hagen skole	0	0	0	0
Bortfall av resultattilskudd til norskopplæring for innvandrere	0	0	0	0
Sum	-888	-445	-445	-445
40. Pleie og omsorg				
<u>401 Omsorgsdistrikt Moelv</u>				
Omdisponering korttidsplasser/hjemmetjenesten	-650	-1 300	-1 300	-1 300
Økning to årsverk i hjemmetjenesten	500	1 000	1 000	1 000
Reduksjon i ekstraavgifter lønn	-500	-500	-500	-500
Styrking av hjemmetjenesten	0	432	432	432

Økning diverse lønnsposter	791	791	791	791
Økning driftsposter/reduksjon inntektsposter	564	564	564	564
Økning i utgifter til Grobunn	282	0	0	0
<u>405 Omsorgsdistrikt Nes</u>				
Økt bemanning på natt - Rusletun	851	851	851	851
Redusert overbelegg Sundheimen sykehjem	-932	-932	-932	-932
Nødvendig styrking hjemmetjenesten	388	388	388	388
Økning i diverse driftsposter	1 178	1 178	1 178	1 178
Effektivisering av støttekontakt	-228	-228	-228	-228
Redusert drift dagaktivitet	-392	-392	-392	-392
Redusert bemanning bofellesskap	-1 390	-1 390	-1 390	-1 390
<u>407 Omsorgsdistrikt Brumunddal</u>				
Reduksjon av antall årsverk/holde stillinger vakant	-2 774	-2 774	-2 774	-2 774
Redusert bevilgning sykelønn/refusjon fødsels-/sykepenger	-142	-142	-142	-142
Overtid	-100	-100	-100	-100
Styrking av diverse lønnsposter	500	500	500	500
Reduserte driftsutgifter	-477	-477	-477	-477
Redusert brukerbetaling lagtidsvederlag	3 067	3 067	3 067	3 067
Økt brukerbetaling korttidsplasser	-500	-500	-500	-500
<u>420 Bjønnhaug avlastningssenter</u>				
Reduksjon inventar og utstyr	-51	-51	-51	-51
<u>421 Rehabilitering</u>				
Holde stillinger vakant	-409	-409	-409	-409
Styrking av diverse lønnsposter	320	320	320	320
Økt ramme medisinskforbruksmateriell og medikamenter	35	35	35	35
<u>422 Demente</u>				
Overføring av forsterket skjermet enhet til Sundheimen	-850	-1 700	-1 700	-1 700
Holde stillinger vakant	-364	-364	-364	-364
Innsparing drift	-60	-60	-60	-60
Innsparing ekstrahjelp	-100	-100	-100	-100
Økte inntekter korttidsopphold/opphold over 60 dager	-74	-74	-74	-74
Styrking av fastlønn og ferievikarer	464	464	464	464
<u>423 Ringsaker AO-senter</u>				
Redusert planleggingstid/økt egenandel transport	-750	-1 500	-1 500	-1 500
Innsparing drift	-55	-55	-55	-55
<u>424 Psykisk helse og rustjenester</u>				
Reduksjon ekstrahjelp	-65	-65	-65	-65
Inndragning av buss Drengestua	-20	-20	-20	-20
Reduksjon overtid	-100	-100	-100	-100

Økt opplæring	100	100	100	100
Opprettelse 1 årsverk avdelingsleder rus	320	0	0	0
Bruk av driftsfond	-320	0	0	0
<u>425 Kommunalmedisinsk senter</u>				
Fastlønn med variable tillegg	11 897	11 897	11 897	11 897
Syke- og ferievikarer, andre vikarer /ref. sykep./fødselspenger	1 298	1 298	1 298	1 298
Ekstrahjelp og overtid	100	100	100	100
Medisiner og medisinsk forbruksmateriale	287	287	287	287
Økning øvrige driftsutgifter	307	307	307	307
Inntekter for korttidsopphold/brukerbetaling.	-15	-15	-15	-15
Statstilskudd	-6 374	-6 374	-6 374	-6 374
<u>449 Pleie og omsorg – ikke fordelte enheter</u>				
Organisering av BPA i kommunal regi	-1 020	-2 040	-2 040	-2 040
Opprettelse av 1 årsverk BPA koordinator	270	540	540	540
Sum	4 807	2 457	2 457	2 457
50. Barne- og ungdomsvern				
Avvikling "Ferieklubben" og redusert bruk besøkshjem	-148	-148	-148	-148
Innsparing lønn BEMA	-372	-372	-372	-372
Styrking fosterhjem, beredskapshjem og barneverninst.	2 347	2 347	2 347	2 347
Ettervern ungdom, styrking av ramme	25	25	25	25
Sum	1 852	1 852	1 852	1 852
51. Sosiale tjenester				
Fjerning av ferie- og julebidrag fra normeringsregl.	-350	-350	-350	-350
Opprettelse av ny stilling i ungdomsteamet	-250	-250	-250	-250
Styrking av sosialhjelpsbudsjettet	364	364	364	364
Sum	-236	-236	-236	-236
52. Helsestasjoner				
Reduksjon i diverse driftsutgifter	-56	-56	-56	-56
Sum	-56	-56	-56	-56
55. Kultur og fritid				
Generelle kutt	-91	-91	-91	-91
Økt tilskudd til idrettslag	250	250	250	250
Vedlikehold kommunale idrettshaller	100	100	100	100
Sum	259	259	259	259
56. Kulturskolen				
Reduksjon instrument innkjøp	-23	-23	-23	-23
Sum	-23	-23	-23	-23

57. Bibliotek				
Reduksjon innkjøp medier	-26	-26	-26	-26
Nedleggelse av bibliotekfilialer	-100	-200	-200	-200
Sum	-126	-226	-226	-226
60. Brann				
Felles overordnet vakt med nabobrannvesen	-72	-72	-72	-72
Opprettelse av 0,75 årsverk som fast vikar feier	287	287	287	287
Reduksjon utgifter sykevikar	-287	-287	-287	-287
Økning av feie- og tilsynsgebyr	-200	-200	-200	-200
Sum	-272	-272	-272	-272
61. Landbruk				
Reduksjon driftsposter	-20	-20	-20	-20
Sum	-20	-20	-20	-20
62 Teknisk drift				
Redusert vegvedlikehold	-112	-112	-112	-112
Sum	-112	-112	-112	-112
62 Teknisk drift VAR				
VANN				
Kjøp av vann fra Hias IKS	23	23	23	23
Kjøp av vann fra Lillehammer	55	55	55	55
Generell prisvekst	135	135	135	135
Reguleringspremie KLP	440	440	440	440
Overføringer til andre kommuner	820	0	0	0
Endring i avgiftsgrunnlaget for vann	-1 473	-653	-653	-653
Sum	0	0	0	0
AVLØP				
Økte avgifter til Hias IKS	687	687	687	687
Generell prisvekst	180	180	180	180
Reguleringspremie KLP	517	517	517	517
Overføringer til andre kommuner	280	0	0	0
Endring i avgiftsgrunnlaget for avløp	-1 664	-1 384	-1 384	-1 384
Sum	0	0	0	0
SEPTIK				
Økte utgifter til septik	196	196	196	196
Reguleringspremie KLP	8	8	8	8
Endring i avgiftsgrunnlaget for septik	-204	-204	-204	-204
Sum	0	0	0	0

RENOVASJON				
Økte utgifter til Hias IKS	2 049	2 049	2 049	2 049
Reguleringspremie KLP	15	15	15	15
Endring i avgiftsgrunnlaget	-2 064	-2 064	-2 064	-2 064
Sum	0	0	0	0
63. Kart og byggesak				
Økte gebyrinntekter	-579	-579	-1 149	-1 149
Opprettelse av 1 årsverk eiendomsarkiv	0	0	0	0
Sum	-579	-579	-1149	-1149
70. Kemmerkontoret				
Inndragning av 1 årsverk	-634	-634	-634	-634
Reduksjon lisensutgifter	-21	-21	-21	-21
Sum	-655	-655	-655	-655
71. Servicesenteret				
Reduksjon diverse driftsutgifter	-84	-84	-84	-84
Økning i inntekter	-23	-23	-23	-23
Økning i telefoniutgifter	84	84	84	84
Sum	-23	-23	-23	-23
80. Renhold				
Redusert kjøp av mattesoner	-102	-102	-102	-102
Inndragning av stillinger	-315	-315	-315	-315
Reduksjon driftsmidler	-50	-50	-50	-50
Netto økning sykevikar	124	124	124	124
Redusert refusjon sykepenger fra NAV	56	56	56	56
Justert lønnsbudsjett	108	108	108	108
Sum	-179	-179	-179	-179
81. Bygg og eiendom				
Reduksjon av inventarposter	-160	-160	-160	-160
Økning driftsposter/reduksjon inntekstpost	-115	-115	-115	-115
Økt vedlikehold kommunale bygg	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum	725	725	725	725
82. Matproduksjon				
Reduksjon driftsutgifter/økning inntekter	-60	-60	-60	-60
Ekstraordinær økning matvarekjøp	315	315	315	315
Bruk av budne driftsfond	-157	-157	-157	-157
Ekstraavgifter emballasje	72	72	72	72
Merinntekt avgiftsfritt salg/matsalg	-125	-125	-125	-125
Justering av gebyrregulativ	-105	-105	-105	-105
Sum	-60	-60	-60	-60

87. Overføringer				
Generelt prosentvis kutt	0	0	0	0
Tilskudd til Alternativ til vold - ikke etablert	-279	-279	-279	-279
Sum	-279	-279	-279	-279
Sum netto driftstiltak	6 363	5 082	4 512	4 512
Sum netto driftsutgifter	1 572 990	1 575 527	1 572 739	1 569 797

2.3 Investerings tiltak 2013 - 2016

I tabellen under er det listet opp investerings tiltak som foreslås i perioden. En samlet oppstilling for 2013 med finansiering pr prosjekt er inntatt i hoveddel 2 i dokumentets talldel. Investeringsprosjekter hvor virksomhetsområdene selv overfører driftsmidler er avmerket med note *).

Tabell 2.3.1 Investerings tiltak 2013-2016 (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016	
INVESTERINGSTILTAK					
11. Adm. og fellesutgifter					
Arealplanlegging	500	500	500	500	50103
Innløsning av grunn	300	300	300	300	50104
Grunnerverv tomter	3 500	5 000	5 000	5 000	50150
Mindre grunnerverv	700	700	700	700	50188
Ventilasjon og andre inv.m. oppgr. av kommunebygget	0	500	500	0	60301
Innkjøp av pc'er	1 000	1 000	1 000	1 000	50300
Rehabilitering av formannskapssalen	500	0	0	0	60002
Heis administrasjonsbygget	1 000	0	0	0	50170
Sum	7 500	8 000	8 000	7 500	
20. Barnehage					
Barnehageinvesteringer	0	0	0	18 000	60631
Ny barnehage Stavsberg	3 000	0	0	0	60618
Barnehage tilbud Moelv	0	0	12 000	0	60628
Sum	3 000	0	12 000	18 000	
30. Undervisning					
Investeringer grunnskole	500	500	500	500	60400
Opprusting miljørettet helsevern	2 000	2 000	2 000	2 000	60413
Brøttum barne- og ungdomsskole	50 000	20 945	20 000	0	60420
Brøttum barne- og ungdomsskole spillemidler	-4 000	0	0	0	60421
Moelv skole	5 000	76 657	45 000	0	60430
Stavsberg skole	0	0	0	10 000	60431
Mørkved skole	0	0	25 000	73 190	60432
Ufordelt investering VO 30	0	0	0	55 925	60440
Sum	53 500	100 102	92 500	141 615	
40. Pleie- og omsorg					
Inventar og utstyr	1 750	1 750	1 750	1 750	53701
Branntiltak	250	250	250	250	60715
Avlastningssenter barn og unge	20 090	27 930	0	0	60716
Tilskudd avlastningssenter barn og unge	-4 000	-4 244	0	0	60716
Ufordelt investering VO 40		12 196			60720
Sum	18 090	37 882	2 000	2 000	

51. Sosiale tjenester					
Boliger for rusmisbrukere	5 530	0	0	0	54108
Investeringsstilskudd	-2 000	0	0	0	54108
Sum	3 530	0	0	0	
55. Kultur og fritid					
Moelv kulturhus	3 000	1 500	0	0	61126
Utendørs kulturarenaer	1 000	1 500	0	0	61128
Utvikling av Prøysenamfi	2 000	3 000	0	0	61129
Nytt tak Moelvhallen	0	0	2 700	0	61130
Kulturinvesteringer udisponert	0	0	6 000	6 000	61131
Tilbygg garderobes, rehabilitering Moelvhallen	0	0	6 600	0	61133
Sum	6 000	6 000	15 300	6 000	
57. Bibliotek					
Ombygging og restaurering bibliotek Brumunddal	5 500	0	0	0	61132
Sum	5 500	0	0	0	
60. Brann					
Kjøretøy brann	770	770	770	770	54807
Sum	770	770	770	770	
62. Teknisk drift (innenfor VAR)					
<i>Vann (Hovedtjeneste 60)</i>					
Transportmidler	300	300	300	300	70005
Sanering vannledninger	1 400	1 200	4 000	5 200	71000
Rehabilitering styring trykkøkere/PLS	300	500	500	500	71012
Vannbehandling	1 000	1 000	1 000	1 000	71022
Flåhagen høydebasseng	0	5 000	6 400	0	71029
Rehabilitering maskin/bygg	500	500	500	500	71030
Fjølstad III	0	0	0	800	71041
Sanering Jensstuvegen, Moelv	0	1 400	0	0	71050
Sanering Myravegen, Brumunddal	0	2 000	0	0	71051
Sanering Markavegen, Furnes	0	700	0	0	71052
Sanering Lille Ringveg, Brumunddal	0	750	0	0	71053
Sanering Brennerivegen, Brumunddal	0	1 750	0	0	71054
Sanering Storgata, Moelv syd	0	0	0	2 500	71056
Utbyggingsavtaler	1 000	1 000	1 000	1 000	71061
Lefstorget – Kirkenær	0	0	0	5 000	71062
Bergshøgda	0	0	5 800	0	71063
Trykkøker Åsen	900	0	0	0	71068
Lismarka vann og avløp. Forprosjekt	0	0	0	500	71081
Sanering Moelv skole	0	1 800	0	0	71082
Moelv VV, forprosjekt utvidelse	0	0	0	500	71083
Fjølstad I, delområde 2	200	0	0	0	71084
Trykkør Stavsjø	900	0	0	0	71085

Vann Næroset	3 500	0	0	0	71086
Strømaggregat	500	0	0	0	71087
Større maskiner – vann	200	200	200	200	71088
Utstyr og lette maskiner - vann	100	100	100	100	71089
Vann Nydal	11 500	0	0	0	71090
<u>Avløp (Hovedtjeneste 61)</u>					
Transportmidler	300	300	300	300	70005
Rehabilitering styring pumpestasjoner/PLS	300	500	500	500	72017
Rehabilitering maskin/bygg	2 000	1 000	1 000	1 000	72023
Sanering avløpsledninger	2 400	1 200	4 000	5 200	72027
Fjølstad III	0	0	0	800	72043
VA-avtale Sjusjøen-Moelv	13 500	0	0	0	72050
VA-avtale Sjusjøen-Moelv, tilskudd	-13 500	0	0	0	72050
Sanering Jensstuvegen, Moelv	0	1 400	0	0	72052
Sanering Myravegen, Brumunddal	0	2 000	0	0	72053
Sanering Markavegen, Furnes	0	700	0	0	72054
Sanering Lille Ringveg, Brumunddal	0	750	0	0	72055
Sanering Brennerivegen., Brumunddal	0	1 750	0	0	72056
Sanering Storgata, Moelv Syd	0	0	0	2 500	72058
Utbyggingsavtaler	1 000	1 000	1 000	1 000	72061
Bergshøgda	0	0	1 500	0	72062
Rehabilitering pumpestasjoner	1 000	1 000	1 000	1 000	72066
ENØK/reanseprosess	1 000	1 000	1 000	1 000	72067
EU vanndirektiv	200	0	0	0	72069
Tilbakeslagssikring pumpestasjoner	1 000	1 000	0	0	72070
Avløpsledning Sveumvegen - Nordåsvegen	5 000	0	0	0	72087
Sandavvanner, fortrykkermaskiner	2 100	0	0	0	72088
Varmeanlegg, flytte sentrifuger	3 300	0	0	0	72089
Sanering ved Moelv skole	0	1 800	0	0	72090
Fjølstad I, delområde 2	200	0	0	0	72091
Avløp Næroset	500	0	0	0	72092
Strømaggregat	500	0	0	0	72093
Større maskiner avløp	200	200	200	200	72094
Utstyr og lette maskiner avløp	100	100	100	100	72095
Avløp Nydal	11 500	0	0	0	72096
Sum	54 900	33 900	30 400	31 700	
62. Teknisk drift (utenfor VAR)					
<u>Bolig (Hovedtjeneste 51)</u>					
Næringsområder	500	500	500	500	73007
Kylstad 7	0	2 350	0	0	73022
Fjølstad III, tomtefelt	0	0	0	3 500	73027
Lille Almerud III	0	0	4 600	0	73032
Pellerviken	0	0	2 000	0	73033
Stavsjø, Torsberget II	0	0	0	1 100	73037

Fjølstad I, delfelt II	2 300	0	0	0	73041
Stavsjø, sentrum B40	0	3 000	0	0	73042
Bruvollhagan VI	0	3 500	0	0	73043
Helgøya, Bjørkelunden	0	0	3 200	0	73044
Minka V, delfelt	0	0	0	5 100	73047
Revlinghagan, utvidelse	0	0	1 700	0	73048
Granlifeltet, Lismarka	0	0	0	1 500	73050
<i>Veier (Hovedtjeneste 53)</i>					
Erstatning grunn/gjerde	500	500	500	500	70000
Utskifting av gatelystmaster	350	350	350	350	70001
Asfaltering grusveger	700	700	700	700	70002
Trafikksikkerhet	1 200	1 200	1 200	1 200	70003
Estetisk opprusting	1 000	1 000	1 000	1 000	70004
Transportmidler - veg*)	200	0	0	0	70005
Større maskiner - veg*)	650	0	0	0	70007
Lettere maskiner - veg*)	105	0	0	0	70008
Utstyr/maskiner - park*)	510	0	0	0	70017
Utbedring av kommunale veger	1 500	1 500	1 500	1 500	70033
Fjølstad III, ekstern veg/fortau	0	0	0	2 700	70040
Friområde Moelv	0	0	0	3 000	70051
Turveger	750	750	750	750	70054
Utbyggingsavtaler	1 000	1 000	1 000	1 000	70058
Lille Almerud III	0	0	2 750	0	70059
VA-avtale fjellet, gang- og sykkelsti	600	0	0	0	70062
VA-avtale fjellet, gang- og sykkelsti , tilskudd	-600	0	0	0	70062
Jernbanestasjonen, Moelv	2 200	0	0	0	70069
Liv i sentrum	3 300	0	0	0	70073
Utsmykning/belysning	1 000	1 000	1 000	1 000	70076
Gangveg til ny skole Moelv	0	0	2 100	0	70080
Jernbaneundergang Brumunddal	0	0	0	5 000	70083
Rundkjøring Storgata-Industrivegen, Moelv	0	0	2 500	0	70089
Park	2 000	0	0	0	70092
Broparken	1 200	4 000	0	0	70097
Gangvei langs Moelva	0	2 000	0	0	70102
Omlegging lysløype Stavsjø	750	0	0	0	70103
Flomsikring Brumunda	3 000	2 500	0	0	70104
Infrastruktur ved Moelv skole	0	0	4 100	0	70105
Parkering og grøntområde Moelv skole	0	0	4 100	0	70106
Transportmidler - park*)	150	0	0	0	70107
Rehabilitering grøntanlegg	500	500	500	500	70108
Felles inntekstpost overført fra drift*)	-1 615	0	0	0	
Sum	23 750	26 350	36 050	30 900	

63. Kart og byggesak					
Kartlegging *)	100	0	0	0	55000
EDB kart og byggesak *)	50	0	0	0	55001
Felles inntekstpost overført fra drift *)	-150	0	0	0	
Sum	0	0	0	0	
81. Bygg og eiendom					
Kjøp av flyktningebolig, jf. k.sak 36/2005	2 000	0	2 000	0	54107
Enøk	1 000	1 000	1 000	1 000	60000
Fjernvarme, k.sak 26/2012	1 250	0	0	0	60001
Energimerking av bygg	0	500	500	500	60006
VO30 undervisning - påkostning	1 000	750	750	750	60414
Brannvarsling og nød-/ledelys div bygg	500	250	250	250	60433
Påkostning PLO	750	750	750	750	60707
Ufordelt	0	0	0	5 000	60005
Større rehabiliteringsarbeid/utbedring kommunale bygg	1 000	1 000	1 000	1 000	60007
Sum	7 500	4 250	6 250	9 250	
82. Matproduksjon					
Produksjonsutstyr	500	500	500	500	53604
Sum	500	500	500	500	
89. Andre felles konti					
Egenkapitalinnskudd KLP	4 075	4 075	4 075	4 075	50199
Sum	4 075	4 075	4 075	4 075	
Sum investeringer	188 615	221 829	207 845	252 310	

2.4 Oversikt årsbudsjett 2013 og økonomiplan 2013 - 2016

Tabellen under viser totalt antall årsverk innenfor de ulike virksomhetsområder. Endringer i personalressursene er beskrevet under de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

Tabell 2.4.1 Personalressurser, årsverk, 2012–2016

Virksomhetsområde	2012	2013	2014	2015	2016
11 Administrasjon og fellesutgifter	78,09	77,79	77,79	77,79	77,79
20 Barnehage	199,76	210,81	210,81	210,81	210,81
30 Undervisning	574,94	579,16	579,16	579,16	579,16
40 Pleie og omsorg	749,39	750,76	750,76	750,76	750,76
50 Barnevern	48,75	48,75	48,75	48,75	48,75
51 Sosiale tjenester	32,35	32,35	32,35	32,35	32,35
52 Helsestasjoner	24,16	24,16	24,16	24,16	24,16
55 Kultur og fritid	23,78	24,19	24,19	24,19	24,19
56 Kulturskole	12,19	12,19	12,19	12,19	12,19
57 Bibliotek	10,93	10,68	10,68	10,68	10,68
60 Brann	18,87	19,57	19,57	19,57	19,57
61 Landbruk	10,09	10,09	10,09	10,09	10,09
62 Teknisk drift	56,00	57,00	57,00	57,00	57,00
63 Kart og byggesak	16,5	17,50	17,5	17,5	17,5
70 Kemnerkontoret	15,06	14,06	14,06	14,06	14,06
71 Servicesenter	10,15	10,65	10,65	10,65	10,65
80 Renhold	100,85	101,19	101,19	101,19	101,19
81 Bygg og eiendom	45,48	45,57	45,57	45,57	45,57
82 Matproduksjon	21,33	21,93	21,93	21,93	21,93
Sum årsverk	2048,67	2068,40	2068,40	2068,40	2068,40
Årsverk lærlinger	32,00	32,00	32,00	32,00	32,00
Sum årsverk	2080,67	2100,40	2100,40	2100,40	2100,40

Det er i budsjettet foreslått opprettet 28,19 årsverk og inndratt 25,07 årsverk, dvs. en vekst på 3,12 årsverk. Veksten i antall årsverk fra opprinnelig vedtatt budsjett for 2012 til 2013 utgjør 19,73 årsverk inkl. lærlinger. Differansen på 16,61 årsverk har i hovedsak sammenheng med at det i 2012 har blitt opprettet og inndratt stillinger i forbindelse med enkeltsaker. Det vises for øvrig til omtale av årsverksendringene i kommentaren til tabellene over personalressurser for de enkelte virksomhetsområder i kapittel 4.

I tabellen under fremvises hovedtallene fra driftssiden i rådmannens forslag til budsjett 2013 og økonomiplan 2013-2016. Hva som påvirker de frie inntektene utover i perioden er omtalt i kapitlene 1.2 og 4.23.

Tabell 2.4.2 Driftsbudsjett 2013 - 2016, sammendrag (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016
Driftsutgifter	2 033 348	2 036 251	2 036 613	2 035 215
Driftsinntekter	620 410	623 889	624 121	623 170
Netto driftsutgifter (-)	1 412 938	1 412 362	1 412 492	1 412 045
Frie inntekter mv	1 493 067	1 496 176	1 498 211	1 498 202
Brutto driftsresultat	80 129	83 814	85 719	86 157
Eksterne finansinntekter	75 718	80 878	84 866	83 718
Eksterne finansutgifter	133 266	145 163	153 329	162 279
Netto driftsresultat	22 581	19 529	17 256	7 596
Netto resultatgrad	1,07 %	0,92 %	0,81 %	0,36 %

Brutto driftsresultat viser det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet. Brutto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsbudsjettet, samt evne til å avsette midler til senere års bruk. Brutto driftsresultat må være tilstrekkelig stort til å dekke netto utgifter til renter og avdrag for ikke å bruke av kommunens egenkapital til å betjene lånegjelden.

Netto driftsresultat viser hvilke driftsinntekter kommunen har tilbake etter at driftsutgifter og netto finansutgifter er dekket. Netto driftsresultat i % av driftsinntektene i kommunen (netto resultatgrad) måler hvor mye som prosentvis er igjen til å dekke fremtidige driftsutgifter, investeringer og avsetninger. I budsjett 2013 er netto resultatgrad på 1,07 %. Målsettingen i kommuneplanen er at netto resultatgrad bør være på minimum 3 %. Hvis det legges til grunn et normtall på 3 % burde budsjettet netto driftsresultat utgjøre minst 63,404 mill. kroner. Tabell 2.4.2 viser at kommunen har en netto resultatgrad som er lavere enn normtallet i hele økonomiplanperioden.

Størrelsen på netto driftsresultat i økonomiplanperioden er et uttrykk for hvor stramt budsjettet er. Det er grunn til å uttrykke en viss bekymring for kommunens driftsnivå, som for tiden er høyere enn de løpende driftsinntektene. I hele økonomiplanperioden må ytterligere økninger av driftsutgiftene finansieres ved økte driftsinntekter. Det er fortsatt påkrevd å bruke utbytte fra aksjene i Eidsiva Energi AS og Vangsveien 73 AS for å ha tilstrekkelig med midler til driften.

Tabell 2.4.3 viser nivået på netto driftsutgifter i perioden 2013-2016 fordelt på det enkelte virksomhetsområde. Tallene inneholder virksomhetenes overføring av driftsmidler til investeringsbudsjettet (i 2013), samt andre kalkulatoriske kostnader (alle år).

Tabell 2.4.3 Netto driftsutgifter pr virksomhetsområde 2013-2016 (kr 1.000)

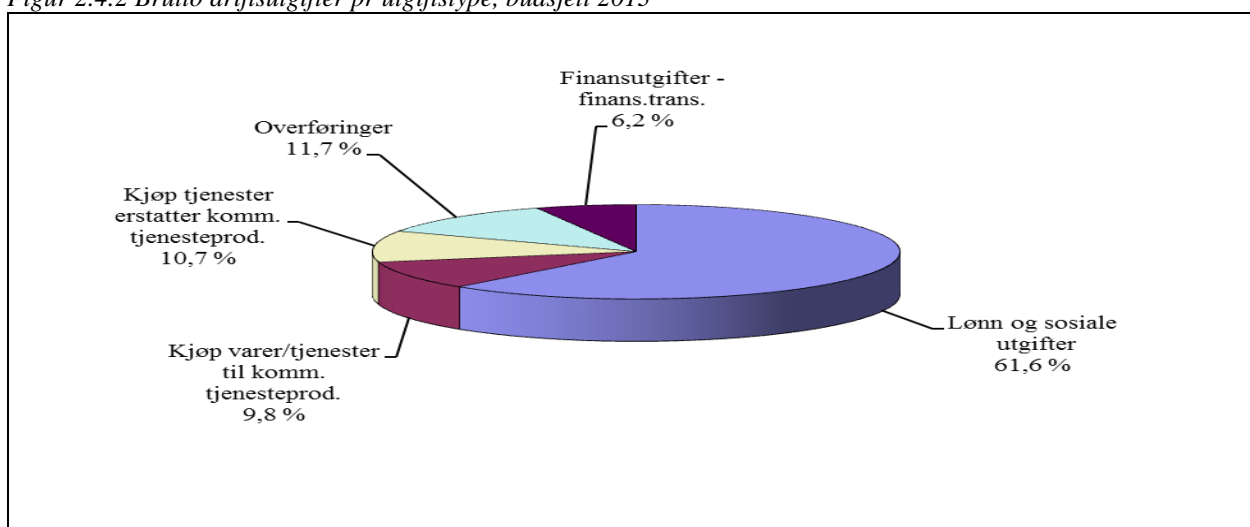
	2013	2014	2015	2016
10. Pol. styringsorganer mv.	10 069	8 758	10 270	8 758
11. Adm. og fellesutgifter	112 369	112 556	112 556	112 556
20. Barnehage	192 181	194 947	194 947	194 947
30. Undervisning	353 306	353 175	353 228	353 228
40. Pleie- og omsorg	443 102	440 269	439 174	438 080
50. Barnevern	41 569	41 569	41 569	41 569
51. Sosiale tjenester	60 134	60 134	60 134	60 134
52. Helsestasjoner	14 917	14 917	14 917	14 917
55. Kultur og fritid	24 484	24 484	24 484	24 484
56. Kulturskole	5 968	5 968	5 968	5 968
57. Bibliotek	6 564	6 464	6 464	6 464
60. Brann	18 877	19 047	19 047	19 047
61. Landbruk	5 221	5 221	5 221	5 221
62. Teknisk drift	29 147	29 147	29 147	29 147
62. Teknisk drift (VAR)	0	0	0	0
63. Kart og byggesak	1 690	1 690	1 120	1 120
70. Kemnerkontoret	5 018	5 018	5 018	5 018
71. Servicesenter	6 408	6 373	6 408	6 373
80. Renhold	47 676	47 691	47 691	47 691
81. Bygg og eiendom	68 977	70 323	71 898	72 422
82. Matproduksjon	15 671	15 671	15 671	15 671
87. Overføringer	24 247	24 996	23 984	23 984
88. Tilleggsbevilgninger	104 774	104 774	104 774	104 774
89. Felles motpost kalkulererte poster mv.	-39 380	-42 664	-45 952	-46 776
Sum netto driftsutgifter	1 552 989	1 550 528	1 547 738	1 544 797

Av tabellen kan det se ut som om resultatenehene teknisk drift og kart og byggesak utgjør en liten andel av kommunens virksomhet. Dette har sammenheng med at inntektene dekker hele eller deler av utgiftene.

Virksomhetsområdene barnehage, undervisning og pleie og omsorg utgjør de største andelene av kommunens brutto driftsutgifter. Barnehageområdets andel av driftsutgiftene utgjør 10,95 %, undervisning 20,01 %, mens pleie og omsorgs andel er på 28,33 %.

Figur 2.4.2 viser fordelingen av utgiftssiden inkl. eksterne finansutgifter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 2,167 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsutgifter på 2,033 mrd. kroner og de eksterne finansutgiftene på 133,266 mill. kroner.

Figur 2.4.2 Brutto driftsutgifter pr utgiftstype, budsjett 2013

I en tjenestebasert virksomhet vil lønnsutgiftene være den dominerende utgiftsarten. Lønn og sosiale utgifter utgjør til sammen 1,335 mrd. kroner, eller 61,6 % av utgiftsnivået i kommunen. I tillegg kommer avsetninger til lønnsreserven (som inngår i overføringsutgiftene) med 103,676 mill. kroner. Hvis denne reserven innregnes utgjør samlet lønnsbudsjett 1,439 mrd. kroner, tilsvarende 66,4 % av de samlede driftsutgiftene.

Utgifter til "kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon" omfatter en rekke driftsutgifter som ulike former for forbruksmateriell, vedlikeholdsmateriell, post- og banktjenester, forsikringer, annonsering, opplæring, transport, energi, ulike leieutgifter, inventar/utstyr m.m. Til sammen utgjør dette 212,518 mill. kroner.

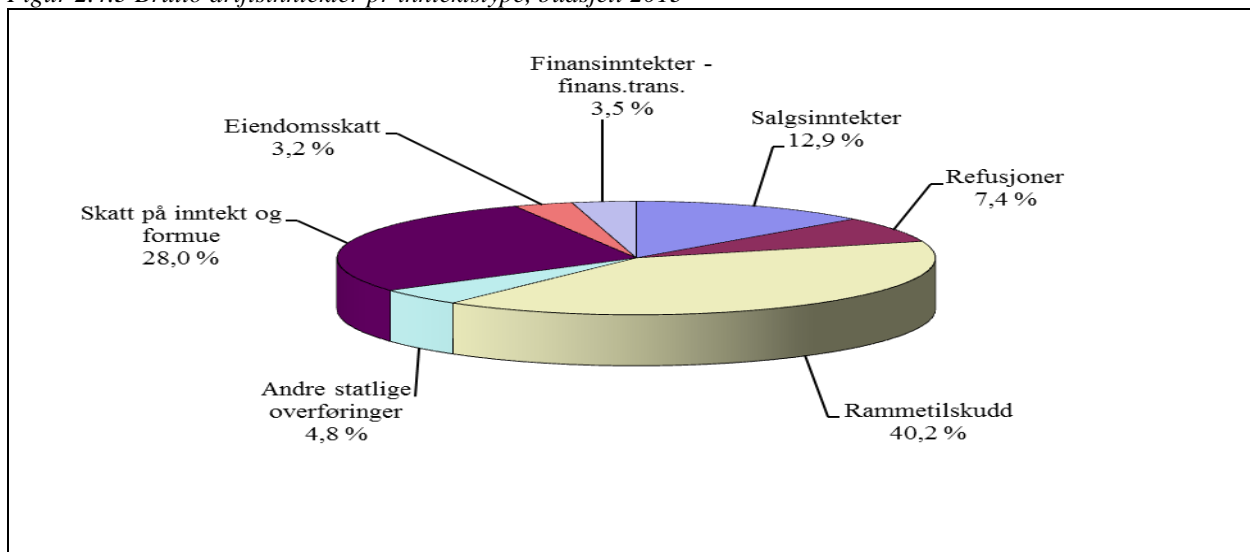
"Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon" omfatter kjøp av tjenester fra staten, fylkeskommunen, andre kommuner, interkommunale selskaper og foretak, private og tilskudd til ikke-kommunale barnehager. I sum utgjør dette 231,806 mill. kroner, hvorav tilskudd til ikke-kommunale barnehager utgjør 98,055 mill. kroner.

"Overføringer" omfatter overføringer til andre offentlige virksomheter, interkommunale selskaper og foretak, lag og foreninger, privatpersoner m.m. I tillegg er alle tilleggsbevilgningsposter med unntak av strømreserven budsjettert som overføringer. Det er budsjettert med totalt 253,605 mill. kroner i overføringer. Av dette utgjør tilleggsbevilgningsposter 104,774 mill. kroner.

"Finansutgifter" er renteutgifter, avdrag og sosiale utlån, og utgjør til sammen 133,266 mill. kroner.

Figur 2.4.3 viser fordeling av inntektssiden inkl. eksterne finansinntekter i driftsbudsjettet, som utgjør til sammen 2,189 mrd. kroner. Dette beløpet fremkommer som summen av de alminnelige driftsinntektene på 2,113 mrd. kroner og de eksterne finansinntektene på 75,718 mill. kroner.

Figur 2.4.3 Brutto driftsinntekter pr inntektstype, budsjett 2013

”Salgsinntekter”, dvs. ulike former for brukerbetaling, oppholdsavgifter, husleieinntekter, konsesjonskraftinntekter, årsavgifter med videre, utgjør 283,297 mill. kroner.

”Refusjoner” omfatter bl.a. refusjon sykkelønn og fødselspenger, ulike øremerkede statstilskudd, samt refusjoner fra fylkeskommunen, kommuner og andre. Til sammen utgjør refusjoner 161,048 mill. kroner.

De store inntektspostene i kommunen er rammetilskudd og skatt på inntekt og formue. Disse budsjettpostene utgjør henholdsvis 879,576 mill. kroner og 613,491 mill. kroner. Skatt og rammetilskudd finansierer 73,4 % av driftsutgiftene i budsjettet for 2013. Tilsvarende tall var i 2012 73,0 %.

”Andre statlige overføringer”, herunder vertskommunetilskudd, integreringstilskudd og rentekompensasjonstilskudd knyttet til gjennomførte investeringer i grunnskolen og i eldreomsorgen, beløper seg til 106,065 mill. kroner.

I k.sak 88/2006 ble det vedtatt å innføre eiendomsskatt i hele kommunen. I budsjett 2013 er denne inntektsposten budsjettetert med 70 mill. kroner. Dette er en økning fra revidert budsjett 2012 etter 2. tertial på 9,264 mill. kroner. Økningen består av en ren prisfremskrivning av eiendomsskatten med 3 mill. kroner, økt eiendomsskattegrunnlag (flere eiendomsskatteobjekter) med kr 500.000, en økning i bunnfradraget med kr 10.000 og økt skattesats fra 2,9 promille til 3,35 promille.

Finansinntektene utgjør 75,718 mill. kroner, og omfatter renteinntekter på 30,853 mill. kroner, utbytte og renter fra Eidsiva Energi AS og Vangsveien 73 AS på til sammen 44,2 mill. kroner og mottatte avdrag på utlån og renter av utlån til andre på 0,665 mill. kroner.

Tabell 2.4.4 Investeringsbudsjettet 2013-2016, sammendrag (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016
Investeringer i anleggsmidler	210 405	221 998	203 770	248 235
Tilskudd til investeringer	24 100	4 244	0	0
Netto investeringsutgifter	186 305	217 754	203 770	248 235
Utlån	30 000	30 000	30 000	30 000
Aksjer og andeler	4 075	4 075	4 075	4 075
Avdrag på lån	9 511	9 885	10 787	11 709
Avsetninger	862	861	800	800
Finansieringsbehov	230 753	262 575	249 432	294 819
Inntekter fra salg av anleggsmidler	800	35 800	800	800
Andre inntekter	0	0	0	0
Overført fra driftsbudsjettet	22 461	25 559	26 486	26 476
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	8 877	9 387	9 301	10 233
Bruk av lånemidler	177 290	149 559	151 520	225 985
Bruk av avsetninger	21 325	42 270	61 325	31 325
Sum finansiering	230 753	262 575	249 432	294 819

Store planlagte investeringer i barnehager, skolebygg, avlastningssenter, kulturbygg, veier, bolig-/tomtetilrettelegging inkludert grunnerverv og prosjekter innen vann og avløp bidrar til høye investeringsutgifter i hele planperioden. Som det fremgår av tabellen over skal det investeres for hele 884,408 mill. kroner i perioden 2013-2016.

I 2013 skal det investeres for om lag 210,4 mill. kroner, hvorav investeringer vedrørende VAR utgjør om lag 54,9 mill. kroner. Det er blant annet lagt inn 50 mill. kroner til Brøttum barne- og ungdomsskole, om lag 20 mill. kroner til nytt avlastningssenter for barn og unge, 5,5 mill. kroner til boliger for rusmisbrukere, 5,5 mill. kroner til ombygging og restaurering av biblioteket i Brumunddal og 25,4 mill. kroner til investeringer i/opparbeidelse av tomter, veier og parkanlegg. En detaljert oversikt over investeringene er tatt inn i del 2.3.

Investeringer vil i stor grad måtte finansieres gjennom låneopptak. Av planlagte investeringer i planperioden er 156,245 mill. kroner finansiert av fond og 100,982 mill. kroner er finansiert av driftsmidler. I driftsmidlene inngår kompensasjon for investeringsmoms med 95 mill. kroner. Samlet låneopptak til investeringer i økonomiplanperioden utgjør 584,354 mill. kroner. I tillegg er det forutsatt tatt opp formidlingslån (Startlån) i Husbanken for totalt 120 mill. kroner, dvs. 30 mill. kroner årlig i planperioden. Det er dessuten budsjettet med et egenkapitalinnskudd i KLP på 4,075 mill. kroner årlig, som står oppført som aksjer og andeler. Detaljert oversikt over netto investeringsutgifter pr prosjekt fremgår av del 2.3 foran.

Tabellen under viser låneopptak til finansiering av investeringer i økonomiplanperioden.

Tabell 2.4.5 Låneopptak ekskl. formidlingslån (kr 1.000)

2013	2014	2015	2016
147 290	119 559	121 520	195 985

Ringsaker kommune hadde pr 31.12.2011 regnskapsført 1,535 mrd. kroner i samlet langsiktig gjeld (inkl. formidlingslån i Husbanken). Avdrag på lån og nye låneopptak i 2012 tilsier et anslag for langsiktig gjeld pr. 31.12.2012 på 1,593 mrd. kroner.

Rådmannens forslag til økonomiplan medfører at kommunens langsiktige gjeld (eksklusive pensjonsforpliktelser) ved utgangen av økonomiplanperioden vil være på om lag 1,944 mrd. kroner. Gjeldsnivået øker med 351,208 mill. kroner gjennom økonomiplanperioden.

Fylkesmannen har tidligere uttrykt at den langsiktige gjelden over tid ikke bør overstige 50 % av driftsinntektene. Her vil imidlertid gjeldens sammensetning spille inn; bl.a. hvor stor andel av gjelden som er (helt/delvis) selvfinansierende. Gjelden som andel av driftsinntektene vil i økonomiplanperioden øke fra 79,85 % i 2012 til hele 91,65 % i 2016.

Av kommunens langsiktige gjeld pr. 31.12.2011 på 1,535 mrd. kroner, utgjør gjeld knyttet til selvkostområdet for vann, avløp og renovasjon (VAR) 304,681 mill. kroner. Denne gjelden blir finansiert gjennom de brukerbetalingene som kommunen krever inn fra brukere. Gjeld knyttet til selvkostområdet utgjorde 19,8 % av den langsiktige gjelden ved utgangen av 2011. Låneopptak knyttet til selvkostområdet utgjør 54,9 mill. kroner i 2013 og totalt 150,9 mill. kroner i hele økonomiplanperioden. Korrigert for den langsiktige gjelden knyttet til VAR-sektoren utgjør den langsiktige gjelden 63,8 % av driftsinntektene i 2012 og 72,2 % i 2016.

Kommunen mottar også rentekompensasjonstilskudd for skoleanlegg, og kompensasjonstilskudd til omsorgsboliger og sykehjem fra Husbanken til delvis finansiering av lån knyttet til skoleanlegg og omsorgsboliger/sykehjem. Om lag 250,6 mill. kroner av den langsiktige gjelden blir finansiert helt/delvis ved disse kompensasjonsordningene.

Tabell 2.4.6 viser kommunens fond ved utgangen av 2011. For nærmere informasjon om fondssammensetningen vises til angitte kapitler i regnskapsheftet 2011 og til nærmere omtale i årsberetningen for 2011.

Tabell 2.4.6 Fonds pr 31.12.2011 (kr 1.000)

Fonds	Balansens Kapittel	Regnskap 2011
Disposisjonsfond	2.56	350 604
Bundne driftsfond	2.51	53 309
Ubundne investeringsfond	2.53	282 263
Bundne investeringsfond	2.55	21 408
Sum fond		707 584

Det er gjort vedtak om bruk av en andel av ubundne investeringsfond, både i budsjett for 2012 og finansiering av prosjekter som ikke var avsluttet pr 31.12.2011. Til sammen 49,697 mill. kroner er allerede bundet opp, slik at den reelle summen pr 31.12.2011 er på 232,566 mill. kroner.

Det er også gjort vedtak om å bruke 11,093 mill. kroner av disposisjonsfondet i 2012 for blant annet å dekke underskuddet i pleie og omsorg, barnevern og sosiale tjenester for 2011. Lønnsreserven inngår også i disposisjonsfond med 89,909 mill. kroner.

I investeringsbudsjettet er det lagt opp til at en avsetter inntektene fra tomtsalg til fond jordkjøp med kr 800.000 årlig i økonomiplanperioden, mens en bruker totalt 156,245 mill. kroner av ubundet investeringsfond til finansiering av planlagte investeringer i planperioden.

I driftsbudsjett 2013 er det ikke forutsatt noe bruk av eller avsetning til disposisjonsfond. Det gjenstår imidlertid å finne dekning for ytterligere 6,15 mill. kroner i 2014, 9,35 mill. kroner i 2015 og 19 mill. kroner i 2016. Inntil videre er de tre siste årene i økonomiplanen rent teknisk saldert med bruk av disposisjonsfond.

2.5 Økonomisk konsekvensanalyse 2013 - 2016

De etterfølgende tabeller og figurer er en mer inngående analyse av de økonomiske konsekvenser av rådmannens forslag til økonomiplan for 2013-2016.

Tabell 2.5.1 Finansieringsanalyse 2013-2016 (kr 1.000)

	2013	2014	2015	2016
I. Drift				
+ Driftsinntekter	2 113 477	2 120 065	2 122 332	2 121 372
- Driftsutgifter	2 033 348	2 036 251	2 036 613	2 035 215
= Brutto driftsresultat	80 129	83 814	85 719	86 157
+ Renteinntekter og utbytte	75 053	80 213	84 261	83 113
+ Mottatte avdrag sosiale lån	665	665	605	605
- Renteutgifter	60 330	68 055	73 582	78 332
- Avdrag på lån	72 565	76 737	79 376	83 576
- Sosiale utlån	371	371	371	371
= Netto driftsresultat	22 581	19 529	17 256	7 596
II. Investeringer mv				
+ Brutto investeringsutgifter	210 405	221 998	203 770	248 235
+ Utlån mv	34 075	34 075	34 075	34 075
+ Netto renter og avdrag formidlingslån	634	498	1 486	1 476
- Investeringstilskudd	6 000	4 244	0	0
- Andre investeringsinntekter	18 100	0	0	0
- Salg av tomter og fast eiendom	800	35 800	800	800
= Netto finansieringsbehov	197 633	196 998	221 275	275 390
III. Finansiering				
+ Bruk av lån	177 290	149 559	151 520	225 985
+ Bruk av arbeidskapital	20 343	47 439	69 755	49 405
- Økning i arbeidskapital	0	0	0	0
= Sum finansiering	197 633	196 998	221 275	275 390

Tabellen over viser hvilke utgifter og inntekter som påvirker netto driftsresultat.

Investeringsiden må tilpasses til hva som forsvarlig kan finansieres av renter og avdrag over driftsbudsjettet. En økning av investeringsbeløpet innebærer at det må legges til rette for et permanent høyere driftsbeløp til renter og avdrag i driftsbudsjettet. Andelen rente- og avdragsutgifter i forhold til driftsinntektene har vært stigende de siste årene, men vil gå litt ned fra 2012 til 2013 før den fortsetter å stige i resten av økonomiplanperioden. Nedgangen fra 2012 til 2013 skyldes at det foreslås å øke avdragstiden på tre av kommunens eldre lån. Et høyt investeringsnivå som i hovedsak er finansiert av lån vil binde opp en større andel av driftsbudsjettet til finansutgifter på bekostning av den løpende drift og egenfinansiering av investeringer.

Fylkesmannen har tidligere uttalt at rente- og avdragsbelastningen ikke bør overstige 7 %. Tabell 2.5.2 viser at Ringsaker kommune vil overstige dette måltallet i slutten av økonomiplanperioden. Det vil være vanskelig å frigjøre nok midler i driftsbudsjettet til at en kan dekke ytterligere renter og

avdrag. Dermed blir det en prioriteringssak om løpende driftsutgifter skal reduseres, dvs. omfang og/eller kvalitet på tjenesteproduksjonen, for å dekke renter og avdrag som følge av økte låneopptak til finansiering av investeringsformål.

Tabell 2.5.2 Diverse resultatstørrelser i % av driftsinntekter

	2013	2014	2015	2016
+ Brutto driftsresultat	3,79 %	3,95 %	4,04 %	4,06 %
+ Kapitalutgiftsgrad:				
Netto renter/utbytte mv (inntekt)	-2,72 %	-3,03 %	-3,23 %	-3,70 %
Netto avdrag mv (utgift)	0,70 %	0,57 %	0,50 %	0,23 %
	-3,42 %	-3,61 %	-3,73 %	-3,93 %
= Netto driftsresultat	1,07 %	0,92 %	0,81 %	0,36 %
Brutto renter og avdrag	6,29 %	6,83 %	7,21 %	7,63 %

Som det fremgår av tabellen, vil kommunens driftsmargin (netto driftsresultat) ligge lavt i hele økonomiplanperioden. Rådmannen vil understreke behovet for at det i den aktuelle situasjonen fremover må søkes å styrke netto driftsresultat; dvs. redusere sårbarheten for svingninger i rammebetingelsene.

Frie inntekter finansierer en større andel av driftsutgiftene enn de har gjort de siste årene. I hele økonomiplanperioden finansierer de frie inntekter ca. 73,5 % av kommunens driftsutgifter. Dette skyldes bl.a. at øremerket statstilskudd til drift av barnehager ble innlemmet i rammetilskuddet f.o.m. 2011, og at samhandlingsreformen ble innlemmet f.o.m. 2012. For å få en vekst i de frie inntektene er kommunen helt avhengig av å ha en befolkningsvekst på linje med landsgjennomsnittet. Så lenge folketallsveksten er lavere, vil rammeoverføringene til kommunen reduseres. Det er viktig å vurdere utviklingen av dette nøkkeltallet over tid, for å se hvor stor del av driftsutgiftene som må finansieres med andre inntekter som brukerbetalinger, salgs- og leieinntekter, eiendomsskatt, refusjoner og overføringer fra andre.

Fylkesmannen har tidligere uttalt at brutto investeringsutgifter ikke bør utgjøre mer enn 15 % av totale driftsinntekter. Tabell 2.5.3 viser at Ringsaker er innenfor dette normtallet i hele økonomiplanperioden.

Tabell 2.5.3 Brutto investeringsutgifter i % av driftsinntekter

	2013	2014	2015	2016
Brutto investeringsutgifter, inkl. utlån	11,37 %	11,89 %	11,01 %	13,12 %

De rene investeringsutgiftene i 2013 utgjør brutto 210,405 mill. kroner, mens utlån utgjør 30 mill. kroner, til sammen 240,405 mill. kroner. I tillegg kommer 4,075 mill. kroner til egenkapitalinnskudd i KLP. I tabell 2.5.3 er det årlige utlån på 30 mill. kroner og de rene investeringsutgiftene som inngår i investeringsbegrepet når utviklingen av investeringsutgiftene som andel av driftsinntektene er vurdert. En har her valgt å holde de andre utgiftene vedrørende formidlingslån utenom.

Arbeidskapitalen er definert som totale likvide midler og kortsiktige fordringer fratrukket kortsiktig gjeld. Balansetallene som ligger bak beregningen av arbeidskapitalen tar ikke hensyn til faktisk utvikling i driftsåret 2012, men bygger på regnskap 2011 og opprinnelig vedtatt budsjett 2012. Det budsjetteres med en reduksjon i arbeidskapitalen i 2013 på 20,343 mill. kroner. For hele økonomiplanperioden svekkes arbeidskapitalen med 186,942 mill. kroner. Det gir grunn til bekymring når arbeidskapitalen reduseres hvert år i økonomiplanperioden når en vet at noe av denne reduksjonen har sammenheng med ubalansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter. Å tære på arbeidskapitalen for å finansiere løpende driftsutgifter er ikke en løsning en kan ha over tid. Det er helt nødvendig i tiden fremover å etablere et driftsnivå som står i forhold til driftsinntektene.